

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v dubnu 2017 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v dubnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu¹⁾**.

Průzkum se týkal 958 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 482 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 291 podniků obchodu a 658 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** zhodnotili podnikatelé svou současnou celkovou **ekonomickou situaci** v porovnání s minulým měsícem jako téměř neměnnou. 34,3 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 63,5 % jako uspokojivou a 2,2 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 63 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 2,5 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 34,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

V porovnání s minulým měsícem se hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** mírně zvýšilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 87,8 % tržeb, respondenti se 7,5 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 4,7 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 86,1 % tržeb, jako nízká u respondentů s 5,4 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 8,5 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 86,2 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 5,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 8,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 84,4 % tržeb, u 6,1 % za nízkou a u 9,5 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 15,8 % tržeb, poklesla u 4,8 % podniků a u podniků se 79,4 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 17,9 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 4,2 % a neměnnost podniků se 77,9 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** v průmyslových podnicích se v dubnu téměř nezměnil. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 91,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,9 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 2,2 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 94,6 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 83,7 %. Podniky, jejichž tržby představují 39,3 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 21,8 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v dubnu v mezičtvrtletním srovnání mírně snížilo a dosáhlo 83,4 %. Podnikatelé odhadují **zajištění práce zakázkami** na 8 měsíců, což je o něco méně než v předchozím čtvrtletí.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 94,4 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 5,1 % tržeb a zhoršila se u 0,5 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 4,6 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 4,3 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 95 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 95,4 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou přibližně stejná, avšak pro období příštích **šesti měsíců** jsou v meziměsíčním srovnání o něco vyšší. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 15,8 % a zhoršení respondenti s 1,4 % tržeb, beze změny 82,8 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepšila u 18,0 % respondentů, u 1,6% se zhoršila a beze změny zůstane u podniků s 80,4 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 18 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 6,4 % a respondenti představující 75,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 72,8 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 19,9 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 7,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 69,1 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 23,2 % a se snížením respondenti s 7,7 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 25,7 % tržeb, snížení očekává 7,5 % respondentů a neměnnost 66,8 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 20,7 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 72,6 % za celý soubor a snížení exportu očekává 6,7 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 23,5 % tržeb, pokles respondenti s 7,7 % tržeb a respondenti se 68,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 14,1 %, ke změnám nedojde u 79,8 % a snížení dovozu předpokládají podniky s 6,1 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 16 % respondentů zvýšení dovozu, 6,9 % snížení a 77,1 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 83,8 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 13,3 % a nedostatečné u podniků s 2,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 82,1 % tržeb, více než dostatečné u 14,6 % a nedostatečné u 3,3 % respondentů.

Respondenti v příštích třech měsících předpokládají snížení tempa růstu **výrobní činnosti** a očekávání vývoje **zaměstnanosti** jsou vyšší. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 19,6 % tržeb, se snížením počítá 12,8 % respondentů a respondenti se 67,6 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 22,3 % tržeb, neměnný vývoj 70,7 % respondentů a pokles výroby 7,0 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 7,3 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 70,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 22,4 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 14,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 4,1 % tržeb a s neměnností u 81,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 16,3 % tržeb, snížit u 3,9 % tržeb a 79,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 16,2 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 8,6 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,9 % počtu respondentů, u 6 % se zlepšila a u 3,1 % se zhoršila.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 49 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8,6 % a snížení 14,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 28,1 % počtu podniků.

Ze šetření o **investiční činnosti** ve zpracovatelském průmyslu vyplývá, že pro rok 2017 očekávají respondenti i nadále růst investic až o 15 %. Půjde přitom převážně o obnovu stávajících výrobních zařízení, méně pak o rozšíření výrobních kapacit a pořízení nových technologií.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v dubnu meziměsíčně mírně snížilo o 0,3 bodu. V meziročním srovnání se saldo také snížilo.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

V porovnání s březnem zhodnotily stavební podniky svou současnou celkovou **ekonomickou situaci** přibližně stejně, **poptávka** po stavebních pracích se mírně zvýšila. V dubnu hodnotilo 33,6 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 59,2 % jako uspokojivou a 7,2 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 19,8 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 18,9 % respondentů a u ostatních (se 61,3 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 52,6 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 42,8 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 4,6 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 9,2 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Podle výsledků posledního konjunkturálního šetření jsou stavební podniky v otázce vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** optimističtější, v průzkumu převažují pozitivní odpovědi. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 67,7 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 29,5 % stavebních prací a zhoršení se 2,8 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 33,2 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 3,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 63,4 % respondentů.

Ve výhledu příštích tří měsíců podnikatelé ve stavebnictví očekávají neměnnost tempa **stavební činnosti** a také úrovně **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 36,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 15,5 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 47,8 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 70,9 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 15,8 % respondentů a snížení 13,3 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 82,5 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 63,2 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 7,7 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 4,1 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 9,8 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 32,7 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 7,5 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 10,5 % své produkce, neměnnost u 88 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 1,5 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 19,5 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 13,5 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 46,7 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 7,2 % a snížení 12,3 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 33,8 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) v dubnu meziměsíčně vzrostlo o 1 bod. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví stále na nižší úrovni.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

Současná celková **ekonomická situace** se dle odpovědí podnikatelů v obchodě v porovnání s březnem nezměnila. Jako dobrou hodnotilo v dubnu **ekonomickou situaci** svého podniku 51% respondentů, 44,9 % jako odpovídající sezóně a 4,1 % jako špatnou. Zásoby zboží se zvýšily. Současný **stav zásob** hodnotilo 93,6 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6,2 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 21,7 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 74,6 % tržeb a s 3,7 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 80,9 % respondentů, 18,6 % očekává růst a 0,5 % respondentů pokles. Stabilizované **cený prodávávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 92,1 % tržeb, 0,6 % předpokládá pokles a 7,3 % respondentů očekává růst.

Obchodní podniky ve výhledu vývoje **ekonomické situace** v příštích **třech měsících** neočekávají výrazné změny, ale pro období příštích **šesti měsíců** jsou oproti březnu ve svých odpovědích pesimističtější. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 28,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 68,7 % žádné změny nepředpokládají a 2,9 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) v dubnu meziměsíčně pokleslo o 4,5 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Podnikatelé ve službách zhodnotili svou současnou celkovou ekonomickou situaci v porovnání s březnem přibližně stejně. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 64,2 % respondentů jako dobrou, 34,4 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,4 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v dubnu se zvýšilo, stejně tak její očekávání pro příští tři měsíce. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 28,7 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 70,2 % respondentů a 1,1 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 94,5 % respondentů, růst cen 5,2 % respondentů a 0,3 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15,1 % respondentů, neměnnost 62,1 % a růst počtu zaměstnanců 22,8 % respondentů. Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců** se nezměnila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) v dubnu meziměsíčně vzrostlo o 3,1 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.